

Somaliska

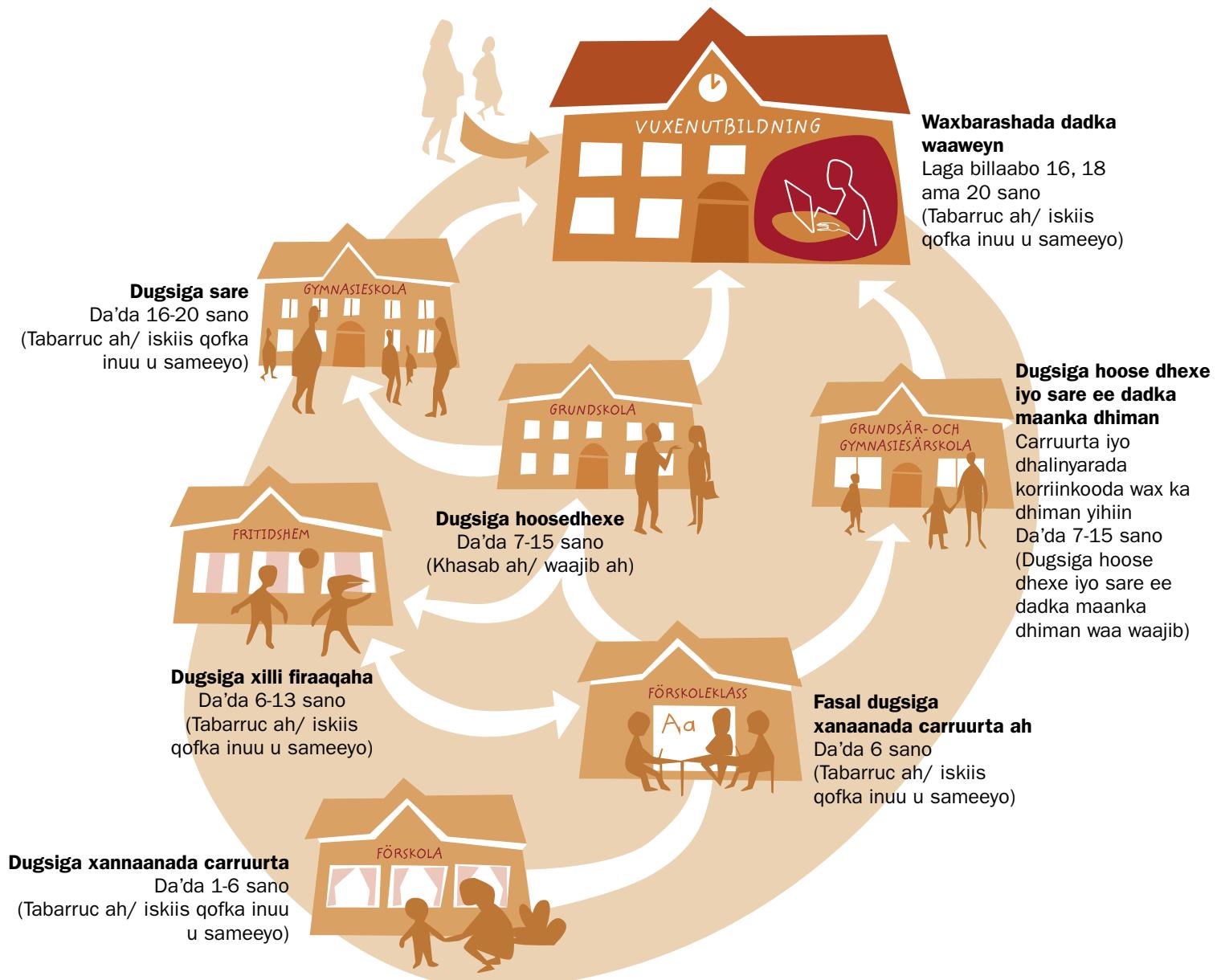
Iswiidhan
iskoolladeeda
loogu tala galay
dadka soo
galootiga ah

Oo loogu tala galay dhalinyarada waaweyn **Waxbarasho dadka waaweyn**

Skolverket

Kani waa iskoolka iswiidhishka

Waddooyin badan oo waxbarasho ayaa kuu furan oo ah dhalinyaro qaan gaar ah

Haddii aad soo galooti ku tahay Iswiidhan

waxaa kuu bannaan fursado badan uu ku siinaayo sistemka iskoollada iswiidhan. Ilmaha da'doodu eey tahay illaa 15 sano waxaa saaran waajib ah iney dhigtaan dugsiga hoose dhexe ee Iswiidhan. Haddii eey qofka da'diisu tahay 16 sano ama eey ka weyntahay waxuu u baahan yahay xal qofka shaqsi ahaantiisa ku habboon iyadoo saldhig looga dhigaa wixa uu hore usoo bartay ama waxa uu rabo inuu barto ama uu ka shaqeeyo mustaqbalka.

Waxaa jira fursado lagu dhameystiran karo maadooyinka iyo koorsooyinka uu qofka heysan si uu u helo shahaaddada dugsiyada hoose dhexe iyo sare Waxeey fursad kuu siineysaa inaad shaqo ama waxbarasho xirfadeed heshid, waxeey kaloo ku siineysaa fursado ah inaad sii wadatid waxbarashada heerka jaamacadeed.

Baahidda weey kala duwan tahay waxaadna isku geynkartaa waxbarasho iyo koorsooyin kala duwan oo ka mid ah heerarka waxbarashada dadka waaweyn ee Iswiidhan. Iskoollada iyo degmooyinka waxeey leeyihiiin jiheeye xagga waxbarashada ah oo dhiiba warbixin ku saabsan waxbarashada iyo shaqooyinka suuqa. Jiheeyaha waxbarashada waxuu kaa caawi-nayaa inaad sameeysatid qorshe waxbarasho oo adiga kuu gaar ah. Heerka koowaad waa inaad baratid luqadda iswiidhishka ah adigoo dhiganaya dugsiga sare qeybtiiisa barashada luqadda ama iswiidhishka loogu tala galay ajnabiga (sfi). Taas dabadeed waxaa jira fursado waxbarasho oo aad dooran kartid. Guud ahaan kulligood waa lacag la'an.

Barnaamijka horudhaca, oo loogu tala galay arday da'doodu eey tahay illaa 20 sano.

Barnaamijka horudhaca ee dugsiga sare waxaa loogu tala galay qofka eey da'diisu u dhaxeeysyo 16 sano illaa 20 sano isla markaana u baahan iney dhaameystir ku sameeyo aqoontiisa si uu ugu sii gudbo waxbarasho heer dugsi sare ah. Degmada aad dagan-tahay ayaa mas'uul ka ah iney ku geeyaan barnaamijka horudhaca.

Horudhac luqad/ barasho luqad

Qofka ku cusub wadanka Iswiidhan waxuu wax ka billaabaa barashada luqada. Waxbarashada waxeey marka laga reebo luqadda iswiidhishka ka koobnaan kartaa maaddooyin iyo koorsooyin kale oo uu qofka u baahan yahay si uu usii wato waxbarashadiisa. Barnaamijka luqadda waxaa loo habeeyay qaab shaqsi ahaaneed, laakiin arday badan oo isku wax u baahan weey isla dhigan karaan waxbarahada.

Waxbarashada diyaargaroowga ah.

Waxbarashada diyaargaroowga ah waxaa loogu tala galay qofka aan natiijooyin badan ka heysan dugsiga hoose dhexe. Wuxaad dhiganeysaa maaddooyinka aadan ku baasin oo aad u baahan tahay si aad u bil-loowdid barnaamij qarameed heer dugsi sare ah.

Doorasho shaqsiyeed barnaamij gaara quseeya.

Ma jirtaa inaad rabtid inaad dhigatid barnaamij xirfadeed, laakiin aadan heysan natijada hal maaddo ama kuwo badan. Haddeey saas tahay waxaa dhiganeysaa maaddooyinka dugsiga hoose dhexe ee aad u baahan tahay si aad u dalbatid barnaamijka xirfadaha ee dugsiga sare.

Barnaamijyada horudhaca ah ee dheeraadka ah Waxaad dalban kartaa barnaamij xirfadeed horudhac ah. Ujeedada laga leeyahay waa inaad shaqo heshaa ama inaad ogolaansho u leedahay inaad dhigatid barnaamij xirfadeedka caadiga ah.

La xiriir jiheeyaha waxbarasho ee waxbarashada dadka waaweyn.
Macluumaadka lagala xiriir waxeey ku jiraan degmada boggeeda internetka.

Iswiidhishka loogu tala galay ajnabiga, sfi

Iswiidhishka loogu tala galay ajnabiga (sfi) waxuu ku siinayaan aqoonta aasaasiga ah ee luqadda iswiidhishka. Wuxaaad baraneysaa luqadda iswiidhishka si aad wada xiriir maaalinle ah ugu sameeysid hadalka iyo qoraalka, bulshada iyo goobaha shaqadaba. Qofka aan baran karin ama aanan qori karin luqaddiisa hooyo waxaa jira fursad uu ku barto.

Sfi waxuu u furanyahay da'ooyinka oo dhan laga billaabo sanadka aad buuxineysid 16 sano. Sfi waxaa qabanqaabiya degmada, laakiin waxaa kaloo iyagana qabanqaabiyo machadyada dadka waaweyn.

Sidaan ayaa waxbarashada loo habeeyay

Waxbarashada waxaa loo qorsheeyaa loona habeeyaa qaab ku habboon baahida qofka iyo hammiga uu tiirsanayo. Wuxaaad ugu yaraan waxbaraneysaa 15 saac isbuucii. Sfi waxaa lala socodsii karaa shaqo, tababar ama waxbashada dadka waaweyn ee degmada.

Sfi waxuu leeyahay saddax waddo oo waxbarasho. Jidka waxbarasho ee 1 dadka aan waxba akhrin karin waxbana qori karin ama heysta waxbarasho aad u gaaban, marka laga hadlo wadada waxbarasho ee 3 waa mid loogu tala galay dadka waxbarashada caadeystay. Natiijada aad heleysid koorso kasta dhamaadkeeda waa A-F. A ayaa ugu sarreeyso F na waa marka lagu dhaco.

Ma rabtaa
inaad warbixin
dheeraada
ogaatid?

La xiriir jiheeyaha waxbarasho ee waxbarashada dadka waaweyn.
Macluumaadka lagala xiriiro waxeey ku jiraan degmada boggeeda internetka.

Waxbarashada dadka waaweyn ee degmada, komvux

Haddii aad u baahan tahay inaad baratid
waxbarasho heer dugsiga hoose dhexe ama dugsiga sare laakiin isla markaana eey da'daadu weyntahay waxaad dhigan kartaa iskoolka waxbarashada dadka waaweyn (komvux). Komvux waxaa koorso ama koorsooyin ka dhigan kara qofkii buuxshaa

20 sano, si uu qofka tusaale ahaan markaas ka dib uu u billabaa waxbarasho heer jaamacadeed, heer xirfadeed ama u shaqeyyo. Aqoontaada hore waa la qiimeynayaa, si aad waxbarashadaada uga sii wadatid meesha u qalanta iyadoo saldhig looga dhigaayo qorshaha waxbarasho ee shaqsiyadeed.

Waxaa komvux laga helaa fursado

- Aad ku dhigatid sfi, koorsooyin isugu jira kuwo dugsiga hoose dhexe ah iyo kuwo dugsi sare
- Inaad qaadatid shahaado dugsi sare oo u qalanta dugsiga sare
- Inaad dhameystiratid koorsooyin si aad u heshid ogolaansho
- Inaad heshid waxbarasho xirfadeed

Sidaan ayaa waxbarashada loo habeeyay

Waxaa wax baran kartaa waqtii buuxa ama waqtii haafkiis. Waxaa leesku wadi karaa waxbarasho iyo iskollo heerar kala duwan ah. La xiriir jiheeyaha waxbarasho ee degmadaada si uu kaaga caawiyo qorsheynta waxbarashadaada.

Natijada aad heleysid koorso kasta dhamaadkeeda waa A-F. A ayaa ugu sarreeyso F na waa marka lagu dhaco. Haddii aad dhigatid waxbarasho heer dugsi hoose dhexe ah laakiin aadan heysan aqoon luqadda iswiidhishka ah oo kugu filan waxaa jira fursado aad koorsooyinka qaarkood ku qaadan kartid luqaddaadaa hooyo.

La xiriir jiheeyaha waxbarasho ee waxbarashada dadka waaweyn.
Macluumaadka lagala xiriiro waxeey ku jiraan degmada boggeeda internetka.

Waxbarasho u khaas ah dadka waaweyn

Haddii eey maskaxdaada wax si ka yihiin ama uu dhaawac kaa soo gaaray maskaxda waxaad xaq u leedahay waxbarasho gaar kuu ah oo logu tala galay dadka waaweyn laga billaabo markaad buuxisid 20 sano. Waxbarashada waxaa lala bardhigaa aqoon-taada iyo awooddaada iyadoo laga duulayo qorshe waxbarasho oo khaas ah.

Waxbarasho u khaas ah dadka waaweyn wax-eey fursad u siineysaa

- In la barto waxbarasho heer dugsi hoose dhexe iyo dugsi sare

- Kala dooro koorsooyin kala duwan
- Ka barbar akhriso iswiidhishka loogu tala galay ajnabiga
- Waxaad dhigataa waxbarasho khuseysa xirfad

Sidaan ayaa waxbarashada loo habeeyay

Ardayda waxeey koro kasta oo ka tirsan dug-siga hoose dhexe iyo sare dhamaadkeeda heleyaan natiijo. A ayaa ugu sarreeysa waxaana ugu hooseysa natijjada E.

*Ma rabtaa
inaad warbixin
dheeraada
ogaatid?*

La xiriir jiheeyaha waxbarasho ee waxbarashada dadka waaweyn.
Macluumaadka lagala xiriiro waxeey ku jiraan degmada boggeeda internetka.

Machadka dadka waaweyn

Machadka dadka waaweyn waa baddelka

dugsiga sare iyo waxbarashada degmada ee dadka waaweyn (komvux) oo loogu tala galay qofkii buuxiyaa 18 sano. Halkaan waxaad ka baran kartaa koorsooyin u qalma kuwa dugsiga hoose dhexe iyo sare si aad ogolaansho uga heshid jaamacadda, machad jaamacadeedka ama machadka farsamada. Qofkii u baahan kaalmo dheeraad ah oo xagga luqadda iswiidhishka ah.

Machadyada dadka waaweyn qaarkood waxaa la dhigtaa koorsooyin loogu tala galay dadka mardhow ka hor yimid wadanka Iswiidhan. Koorsooyin taabbo galin oo loogu tala galay ajnabiga soo galootiga ah, sidoo kale waxbarashada luqadda iswiidhishka ee loogu tala galay ajnabiga, sfi. Machadka dadka waaweyn waxaa laga bartaa waxbarasho xirfaddeed.

Ma rabtaa
inaad warbixin
dheeraada
oguutid?

La xiriir jiheeyaha waxbarasho ee waxbarashada dadka waaweyn.
Macluumaadka lagala xiriiro waxeey ku jiraan degmada boggeeda internetka.

Machadka farsamada

Machadka farsamada waxaad ka baran kartaa xirfad. Waxaa jira boqollaal xirfado oo lakala dooran karo. Waxbarashooyinka waa kuwo la akhristo dug-siga sare kadib waxuuna dhirirkoodu u dhaxeeyaa hal iyo saddax sano waxeeyna isugu jiraan kuwo buugaaga laga akhristo iyo kuwo goobaha shaqada lagu sameeyo. Iskoollada qaar waxeey dhiibaan caawimaad dheeraad ah oo xagga luqadda iswiidhishka ah oo khuseeya waxbarashada xirfadaha.

Ma jiraan xuduud da'eed si loo dalbado machadka farsamada.

Waad dalban kartaa machadka farsamada hadii aad heysatid:

- Shahaaddo dugsi sare ama waxbarashada dadka waaweyn ee degmada (komvux)
- Waxbarasho Iswiidhish ah ama waxbarasho dibadda lagu soo bartay oo u qalanta shahaad-dada dugsiga sare.
- Shuruudaha leeskaga baahan yahay si looga baxo waxbarashada waa tusaaletahaan haddii aad kusoo gashay shahaaddooyin dibedda ah ama kuwo iswiidhish ah
- Inaad heysatid aqoon kugu filan oo xagga luqadda iswiidhishka ah si aad ugu najaxdid waxbarashada

Siyaabo kale oo ogolaansho lagu helo

Iskoollada mararka qaar waxeey sameeyaan fududeyn ah iney ogolaadaan ardayga aanan buuxin karin shuruudaha leeskaga baahan yahay haddii eey u arkaan inuu ka bixin karo waxbarashada. La xiriir iskoolka aad xiiseyneysid si aad u weeydiisid waxa leeskaga baahan yahay.

Ma rabtaa
inaad warbixin
dheeraada
ogaatid?

La xiriir jiheeyaha waxbarasho ee Machadka farsamada aad xiiseyneysid.

Jaamacad iyo machad jaamacadeed

Jaamacadda ama machad jaamacadeedka waxaad ka baran kartaa barnaamijyo ama koorsooyin gaar ah dugsiga sare ka dib. Si aad usoo gashid koorso ama barnaamij waxbarasho waxaa lagaa rabaa shahaaddo dugsi sare oo ogolaansho kuu siineysa.

Waxaa jira ogolaansho asaasi ah iyo ogolaansho khaas ah. Barnaamijyada waxbarasho qaarkood waxaa qofka ku filan inuu heysto ogolaanshaha asaasiga ah, laakin barnamijyo badan waxeey shardi ka dhigayaan inuu qofka heysto ogolaansho khaas ah. Sanadka asaasiga ah waa hal sano oo loogu tala galay

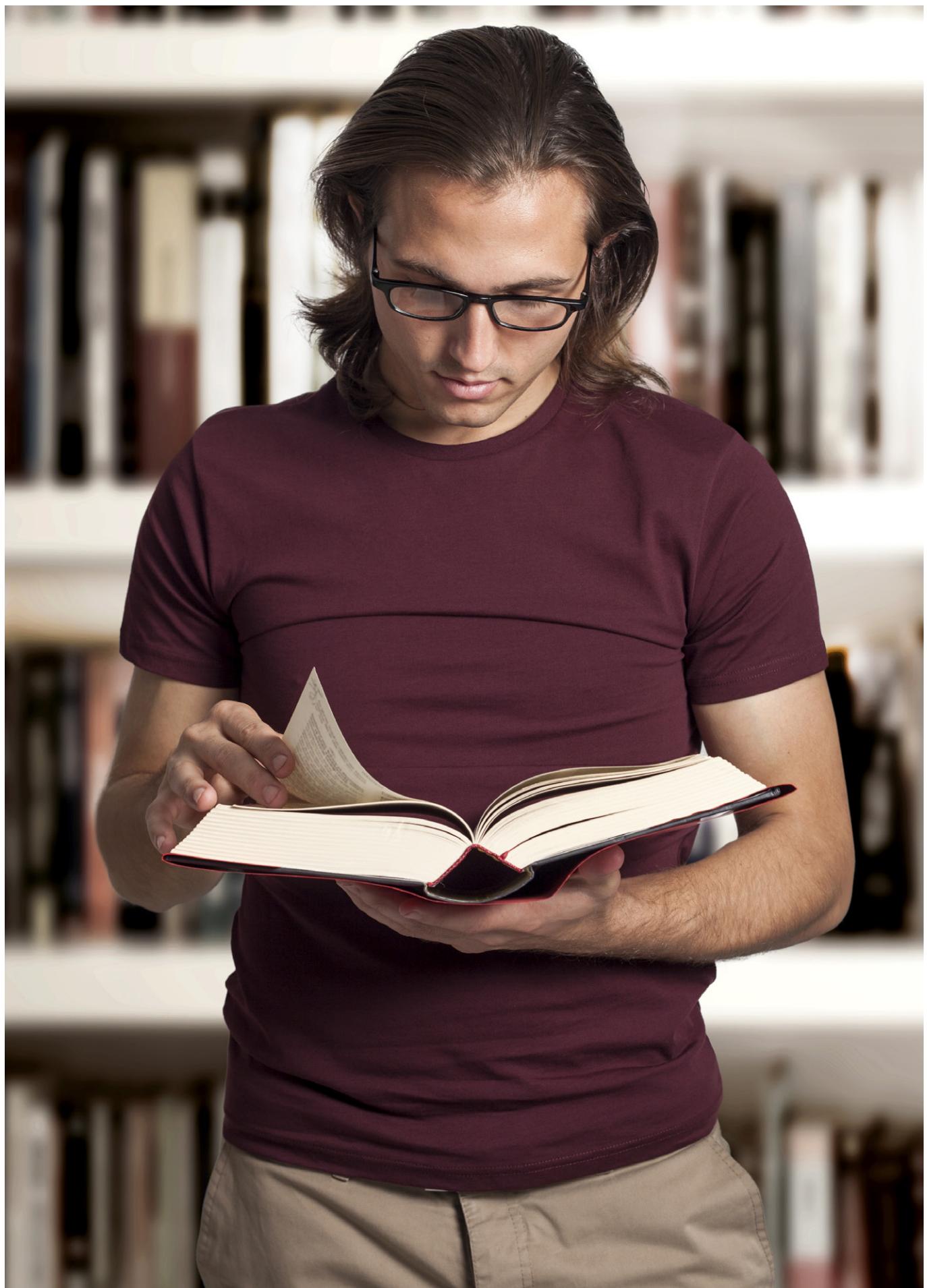
qofka aanan heysan ogolaanshaha leeskaga baahan yahay si uu u dhigto barnaamij waxbarasho oo heer machad jaamacadeed ah.

Siyaabo kale oo ogolaansho lagu helo

Xattaa qof aanan dhiganin dugsi sare ayaa dalban karo Jaamacad iyo machad jaamacadeed. Markaas waxaa qiimeyn lagu sameynayaa aqoonta aad kasoo kasbatay koorsooyin, shaqo, kasoo shaqeyn jaaliyad ama dibadda wadanka oo aad waqtii dheer ku nooleed.

La xiriir jiheeyaha waxbarasho ee Jaamacadda iyo machad jaamacadeedka.

Den svenska
skolan för
nyanlända

Beställningsuppgifter:

Wolters Kluwers kundservice
106 47 Stockholm
Telefon: 08- 690 95 76
Telefax: 08-690 95 50
E-post: skolverket@wolterskluwer.se
www.skolverket.se/publikationer

Beställningsnr: 16:1520

ISBN: 978-91-7559-238-1

Bilder: Folio, Michael McClain,
Matton, Johnér, iStock

Illustratör: Helena Halvarsson

Grafisk form: Jupiter Reklam

Grafisk produktion: Space360

Översättning: Space360

Tryck: Elanders Sverige AB